

משה מעביר את הנהגה ליהושע

פרק לא, פסוקים א-יג

אורן נויברט

משה מעביר את הנהגה ליהושע – שאלות

1. "בן מאה ועשרים שנה אנו כי היום" (פס' ב). **עיינו בראשי** וכתבו מה הוא לומד מהביתיו "אנו כי היום"?
2. "לא אוכל עוד לצאת ולבוא" (פס' ב). **ראשי מצין** מחשבה שהינו יכולים להעלות על דעתנו, מדוע משה אינו יכול עוד לצאת ולבוא, אך דוחה אותה ומעלה סיבה אחרת. **א.** מהי מחשبة הראשונה שמעלה ראשי? **וב.** מהי מסקנת ראשי?
כ. כיצד משה מעודד וחזק את בניי לפניו בניתם הארץ? (פס' ו)
3. **א.** מה אמר משה ליהושע? **ב.** באילו 2 מילימ השתמש כדי לעודדו?
4. "הקהל את העם..." (פס' יב). **מתי מתקימת מצוות הקהל?** ומה עושים בה?

נקודות להדגשה

- משה בן 120 שנה, בעת שהוא אומר לעם את מסריו האחרונים, מעביר את הנהגה ליהושע בן נון ומסיים לכתוב את ספר התורה. מן הביטוי "אנוכי היום" מדייך רשיי שביום זה מלאו למשה בדיק 120 שנה,قولר שבאותו היום נולד ובאותו היום נפטר (ז' באדר).
- משה אומר לעם שלא יוכל עוד להנ Higgins ("יצאת ולבוא"). ניתן היה לחשב שהסיבה לכך היא משום שתשש כוחו,قولר ש מבחינה פיזית הוא כבר אינו מסוגל להוביל את העם. אך רשיי דוחה אפשרות זו ואומר שגם בגיל 120 עדין משה היה במלוא כוחו. לכן הוא מסביר שהסיבה לכך שלא ימשיך להנ Higgins את העם היא משום הגזירה שלא ייכנס הארץ.
- משה מעודד ומחזק את בניי לפניו כניסה לארץ, הוא אומר להם "חזק ואמצו" ומוסיף שאינם צריכים לפחד, כי ה' יהיה איתם ויעזר להם.
- משה מחזק גם את יהושע בן נון, מחליפו בתפקיד מנהיג העם, והוא אומר לו "חזק ואמץ", וכן מבשר לו שיכניס את העם לארץ אשר נשבע ה' לאבות.
- מצוות מקהיל היא ציומי לאסוף (להקהיל) את כל עם ישראל (גברים, נשים וטף) העולים רגל לבית המקדש – בשנה שלאחר שנת השמיטה, בموzáי יום טוב הראשון של סוכות – כדי לשמעו מפני מנהיג העם מספר פרשיות מספר דברים, כגון: פרשת שמע, פרשת ויה אם שמוע ופרשת המלך. מטרת המצווה: לחזק את העם ביראת ה' ובקיים מצוות.

הפרת הברית והסתרת פנים

פרק לא, פסוקים יד-ל

הפרת הברית והסתרת פנים – שאלות

1. "הנֵך שוכב עם אבותיך וكم העם הזה... " (פס' טז). מה עתיד העם לעשות לאחר מותו של משה? ומה תהיה תגובהו ה' למשיחם?
2. הסבירו מהי הסתרת פנים על פי הפרשנים (רש"י, שפתוי חכמים וابן עזרא).
3. "ויכתוב משה את השירה הזאת... וילמדה את בני ישראל" (פס' כב). מהי "השירה" שכתב משה? ציינו שתי אפשרויות לפי הפרשנים.
4. היכן היה מונח ספר התורה שכתב משה? ציינו שתי דעות (ראו ברש"י לפס' כו, ד"ה "מצד ארונו ברית ה'").
5. "ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק ואמץ" (פס' כג). מי ציווה וחיזק את יהושע בפעם זו? הוכיחו דבריכם מן הפסוק!

נקודות לודגשה

- ה' מבשר למשה שבעזמן מסוים לאחר מותו, עם ישראל יפר את הברית – עזוב את ה' ויעבוד עבודה זרה.
- העונש בעקבות הפרת הברית יהיה הסתרת פנים. רשיי ובעל "שפטים חכמים" מסבירים שהסתרת פנים פירושה שה' אינו משגיח ואיןו רואה בצרתם. האבן עוזרא כותב שבעת הסתרת פנים ה' לא יקшиб לתפילהתם.
- ה' מצווה את משה לכתוב את "השירה הזאת" וללמדה את בניי (פס' יט), כדי להתריע בפניהם על הסכנה הצפואה להם אם יפרו את הברית (רשיי לפס' כא). משה אכן כותב את השירה וללמדה את בניי (פס' כב).
- באשר לשאלת מהי "השירה" שכותב משה יש שני פירושים: רשיי (על פס' יט) מפרש שמדובר בשירת האזינו (שמופיעה בתחילת הפרק הבא), לעומת הרלב"ג מפרש שמדובר בכתיבת כל ספר התורה, והוא מביא ראייה לכך מן המשך שכותוב: "ויכתוב משה את השירה... ויהי יכולות משה לכתוב את דברי התורה הזאת על ספר עד תומס" (פס' כב, כד).
- משה מצווה את הלוויים לשים את ספר התורה שכותב "מצד ארון ברית ה'". לפי דעת אחת הם שמו את ספר התורה בתוך הארון ליד הלווחות, ולפי דעת אחרת – שמו את הספר מחוץ לארון, על גבי מדף שבולט ממנו. גם ה' מצווה את יהושע "חזק ואמץ", ומבשר לו שיביא את בניי אל הארץ "אשר נשבעתי להם ואני אהיה עמך" (ומכאן שה' מדבר אליו).